

Uchwała Nr LVI/334/2022
Rady Powiatu Ostrowieckiego
z dnia 4 marca 2022 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Profilaktycznego w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie powiatu ostrowieckiego na lata 2022 – 2027”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038 i 1834) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Powiatu Ostrowieckiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Program Profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie powiatu ostrowieckiego na lata 2022 – 2027” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

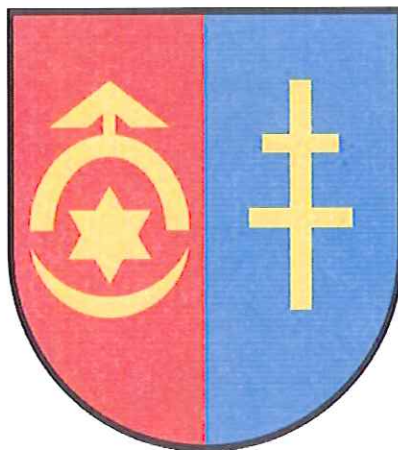
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Pasternak

PROGRAM PROFILAKTYCZNY
W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDRAŻANIA PRAWIDŁOWYCH METOD
WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ
W RODZINIE NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO
na lata 2022 - 2027

Wstęp

Każde dziecko ma prawo do szczęśliwego i bezpiecznego dzieciństwa, a rolą dorosłych, głównie rodziców, jest zapewnić dziecku optymalne warunki do rozwoju. Deklaracja Praw Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1959 r., stwierdza: „dziecko z powodu niedojrzałości fizycznej i umysłowej, wymaga szczególnej opieki i troski, a także opieki prawnej, zarówno przed urodzeniem, jak i po urodzeniu”. Stwierdzenie to zostało potwierdzone w Konwencji o prawach dziecka. Od momentu włączenia Konwencji do porządku prawnego w Polsce w 1991 r., budowany jest system ochrony dzieci przed szeroko rozumianym krzywdzeniem. Ogromne znaczenie miały nowelizacje przepisów prawa podejmowane w latach 2003-2017. Podniosły one poziom ochrony dzieci przed krzywdzeniem m.in. poprzez wprowadzenie nowych typów przestępstw, stworzenie ochronnego rozwiązania dotyczącego przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych, wprowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”, Zespołów Interdyscyplinarnych czy wprowadzenie prawnego zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci ze strony opiekunów. Jednak skala krzywdzenia dzieci jest nadal ogromna, a wiele przypadków jest niewykrywanych.

Rozdział I

Diagnoza i definicje

Termin „przemoc” jest w powszechnym użyciu, jest to pojęcie wieloznaczne i różnorodnie się przejawia. Występuje w różnych środowiskach i różnych sferach życia. Według WHO przemoc to „zamierzone użycie siły fizycznej lub władzy, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, drugiej osobie lub przeciwko grupie lub społeczności, które powoduje, lub jest wysoce prawdopodobne, że spowoduje obrażenia, śmierć, krzywdę psychiczną, zaburzenia w rozwoju lub depriację”. Definicja ta wiąże intencjonalność z popełnieniem aktu, niezależnie od skutku, jaki on powoduje. Pojęcie krzywdzenia dziecka jest dynamiczne, cechuje je czasowa zmienność, która wynika z niemożności oddzielenia samego zjawiska od kontekstu społecznego. Motywacja podejmowania działań ochrony dzieci przed przemocą, powiązana ze sposobem definiowania oraz percepcją przemocy jest istotną zmianą społecznego postrzegania problemu krzywdzenia dzieci.

Obecnie wyróżnia się następujące formy przemocy:

Fizyczna - stanowi naruszenie nietykalności cielesnej, powoduje uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź grozi uszkodzeniem ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni itd. Przybierają one różne formy, od lekkich klapsów po ciężkie pobicia z widocznymi ich skutkami. Przemoc taka wyraża się w postaci otwartej agresji skierowanej na dziecko, rodzica bądź inną osobę.

Psychiczna, nazywana jest inaczej emocjonalną. Wiąże się z naruszeniem godności osobistej. Przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, karanie przez odmowę zainteresowania, stała krytyka, izolacja społeczna, kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, znęcanie się nad zwierzętami domowymi i niszczenie prywatnej własności. Jest to najbardziej nieuchwytna forma maltretowania człowieka. Trudno bowiem dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Przemoc psychiczna jest trudna do zmierzenia, trudność sprawia też określenie typów zachowań i rodzajów krzywdzenia, ponieważ czasem pozornie błahе dla zewnętrznego obserwatora zdarzenie czy zachowanie nie nosi znamion nękania czy krzywdzenia, ale dla ofiary może stać się okrutnym ciosem dla psychiki, pozostawiając w niej trwały ślad pozbawiający daną osobę godności i poczucia własnej wartości. Przemoc psychiczna to sytuacja, w której sprawca sprawuje psychologiczną kontrolę nad ofiarą. W ostatnim czasie, w kontekście omawianej formy przemocy, głośnie stało się pojęcie gaslightingu. Jest to nazwa techniki manipulacji. Inteligentny manipulant potrafi sprawnie i powoli niszczyć drugą osobę tak, że ta nie zdaje sobie sprawy, iż jest manipulowana i jej wiara w siebie jest stopniowo osłabiana.

Seksualna - przemocy tego rodzaju ulegają nie tylko dzieci, ale także dorośli. W przypadku osób dorosłych ofiarami zwykle są żony (partnerki) zmuszane do współżycia przez mężów (partnerów). Do przemocy seksualnej zaliczyć można gwałt, pedofilię i kazirodztwo. Przemoc seksualna to kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Natomiast przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie zależnych, niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą społeczne tabu i zasady życia

rodzinnego. Przykładem tego rodzaju przemocy jest: wymuszanie pożycia seksualnego oraz nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, itp. Nieprawidłowości w zachowaniach seksualnych są tym większe, im bardziej zawężają seks do sfery biologicznej i sprowadzają jedynie do aktu kopulacji bądź innej formy redukcji napięcia seksualnego.

Ekonomiczna, opisywana jest zwykle jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów sprawcy. Pieniądże czy wartości materialne są używane jako narzędzie do budowania dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową. Wśród symptomów w zachowaniu sprawcy mogących dowodzić stosowanie przemocy ekonomicznej wymienia m.in. pozbawianie środków do życia – niedawanie pieniędzy na podstawowe potrzeby; ograniczanie dostępu do pieniędzy, np. wyliczanie pieniędzy na zakupy czy zabieranie karty kredytowej; ograniczanie możliwości korzystania ze wspólnych dóbr materialnych, kontrolowanie wydatków; przerzucanie odpowiedzialności za utrzymanie rodziny na partnerkę. Kobiety, które nie pracują zawodowo i są na utrzymaniu męża, często mają błędne przekonanie, że skoro on zarabia, to ma prawo decydować o sposobie wydawania pieniędzy i kontrolowania.

Zaniedbanie to niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia.

Cyberprzemoc czyli prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne.

Przemoc rówieśnicza, czyli przemoc doświadczana ze strony rówieśników w okresie szkolnym.

Celem niniejszego programu jest określenie zadań i kierunków działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, głównie profilaktyki. W związku z tym zebrano dane z ostatnich czterech lat, aby podsumować skalę problemu przemocy oraz na ich podstawie dobrać odpowiednie instrumenty działania.

Liczba założonych „Niebieskich Kart” na terenie powiatu ostrowieckiego				
Rok	2018	2019	2020	2021
Gmina Ostrowiec	167	147	139	126
Gmina Waśniów	12	9	11	16
Gmina Ćmielów	14	9	17	14
Gmina Baltów	11	5	9	3
Gmina Kunów	26	33	23	19
Gmina Bodzechów	33	34	7	16

Dane pozyskane zostały od ośrodków pomocy społecznej.

Na podstawie powyższych danych widać jak kształtuje się obecnie liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”. Nie oddaje to obrazu problemu jaka jest przemoc. W społeczeństwie nadal pokutują powtarzane przez dziesięciolecia powiedzenia „wolność Tomku w swoim domku”, „nie mów nikomu co się dzieje w domu”. Dlatego tak ważną kwestią jest stworzenie prostego, przejrzystego programu profilaktycznego.

Liczba procedur „Niebieskie Kart” w których osobą doświadczającą przemocy jest dziecko (liczba dzieci bezpośrednio doświadczających przemocy)				
Rok	2018	2019	2020	2021
Gmina Ostrowiec	9 (9)	11 (14)	6 (7)	29 (31)
Gmina Waśniów	0	0	0	7 (2)
Gmina Ćmielów	0	0	0	0
Gmina Bałtów	5 (8)	1 (1)	4 (4)	1(3)
Gmina Kunów	0	0	0	0
Gmina Bodzechów	2	2	0	2(3)

Dane pozyskane zostały od ośrodków pomocy społecznej.

Dziecko doświadczające przemocy cechuje ugodowość i jednocześnie agresywność, jest ono psychicznie uzależnione od rodziców stosujących przemoc, z jednej strony chce, by zakończyła się przemoc, a z drugiej strony pragnie, nawet kosztem doznawanych krzywd utrzymać relację z rodzicem. Dziecko krzywdzone pragnie bliskiej relacji z drugim człowiekiem, a jednocześnie odrzuca inne ważne osoby, by móc pozostać lojalnym w stosunku do rodzica.

Dzieci będące świadkami przemocy są również krzywdzone, podobnie jak dzieci bezpośrednio doświadczające przemocy, ponieważ wychowują się w atmosferze lęku z ciągłym poczuciem zagrożenia. Dzieci, nawet jeśli bezpośrednio nie uczestniczą w awanturach rodziców, to często słyszą np. płacz, wyzwiska, widzą też skutki przemocy (zniszczenia dokonane w mieszkaniu, obrażenia fizyczne u rodzica) oraz czują lęk rodzica doświadczającego przemocy. Dziecko często nie rozumie co się wydarzyło, ale czuje napiętą atmosferę w domu.

Funkcję prewencyjną, skierowaną na wzmocnienie i usamodzielnienie rodziny pełnią jednostki pomocy społecznej. Pomoc rodzinie realizowana jest w formie poradnictwa i terapii. Ważną rolę pełnią asystenci rodzin. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę, którą się opiekuje, podstawowego poziomu stabilności życiowej umożliwiającej jej wychowanie dzieci. Asystent wspiera rodziny wychowujące dzieci w których występują problemy trudne do pokonania samodzielnie przez rodzinę, pomaga również rodzicom ubiegającym się o odzyskanie władzy rodzicielskiej. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Pomoc asystenta rodziny udzielana jest na wniosek zainteresowanych. Instytucje pomocy społecznej zachęcają do tego rodzaju formy wsparcia, jednakże ostateczna decyzja pozostaje w gestii osoby potrzebującej. Ważnym wskaźnikiem analizy przemocy w rodzinie jest liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia asystenta rodziny				
Rok	2018	2019	2020	2021
Gmina Ostrowiec	56	44	50	41
Gmina Waśniów	10	9	9	9
Gmina Ćmielów	8	15	12	18
Gmina Bałtów	6	0	0	0
Gmina Kunów	14	12	12	0
Gmina Bodzechów	14	14	12	12

Dane pozyskane zostały od ośrodków pomocy społecznej.

Liczba rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej				
Rok	2018	2019	2020	2021
Gmina Ostrowiec	96	69	108	14
Gmina Waśniów	0	1	3	0
Gmina Ćmielów	14	16	18	0
Gmina Baltów	0	0	0	0
Gmina Kunów	0	1	3	0
Gmina Bodzechów	32	24	23	14

Dane pozyskane zostały od ośrodków pomocy społecznej.

Trzeba pamiętać, że w pomoc rodzinie powinny być zaangażowane wszystkie podmioty zobligowane do tych działań: policja (w przypadkach interwencyjnych), PCPR (w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej), MOPS - GOPS, placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe. Niezmiernie istotne jest, aby komunikacja pomiędzy podmiotami pomocowymi była sprawna, skuteczna i ukierunkowana na wspólny cel. Nie skoordynowane działania mogą przynieść skutek odwrotny od zamierzonego, a nawet zniechęcić ofiarę przemocy do jakichkolwiek działań. Dobra skuteczność instytucji jest niezbędnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy, zarówno w zakresie profilaktyki jak i ogółu zadań skierowanych do ofiar i sprawców przemocy.

Rozdział II

Celem głównym programu jest ograniczenie skali przemocy oraz skutków stosowania przemocy w rodzinie w powiecie ostrowieckim.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.
2. Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacniających pozytywne relacje rodzinne.
3. Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, w którym występują trudności opiekuńczo-wychowawcze.
4. Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Rozdział III

Adresaci i realizatorzy programu

Program skierowany jest do:

1. Rodzin zagrożonych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.
2. Rodzin dotkniętych przemocą.
3. Służb pomocy społecznej, oświaty, policji, sądów, organizacji pozarządowych, służby zdrowia.
4. Lokalnej społeczności.

Koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim przy współpracy podmiotów zajmujących się wspieraniem rodzin i dzieci.

Rozdział IV

Działania

Cele szczegółowe	Działania	Mierniki realizacji	Realizatorzy
Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy.	- Przeprowadzenie kampanii społeczno-edukacyjnych mających na celu wzrost wiedzy o przemocy, sposobach właściwych reakcji świadków, a także o miejscach i możliwościach uzyskania wsparcia. - Organizacja konkursów promujących postawę aktywnego sprzeciwu wobec przemocy.	- Liczba zorganizowanych kampanii społeczno-edukacyjnych. - Liczba kampanii społeczno-edukacyjnych w których brano czynny udział. - Liczba konkursów.	- PCPR w Ostrowcu. - Ośrodki Pomocy Społecznej. - Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - Organizacje pozarządowe. - Policja.
Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacniających pozytywne relacje rodzinne	Uwzględnienie edukacji dot. właściwych postaw rodzicielskich podczas zebrań z rodzicami w żłobkach, przedszkolach czy szkołach wszystkich szczebli	Liczba spotkań z rodzicami, podczas których omawiano właściwe postawy rodzicielstwa.	- Placówki oświatowe. - Organizacje pozarządowe.
Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, w którym występują trudności opiekuńczo-wychowawcze	- Wsparcie asystenta rodziny w gminach. - Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci (świetlice środowiskowe).	- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. - Liczba świetlic środowiskowych/ liczba dzieci biorących udział w zajęciach.	- OPS-y. - Placówki oświatowe. - Organizacje pozarządowe.
Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.	Wykorzystanie środków przekazu: lokalne media, plakaty, ulotki.	- Liczba broszur informacyjnych publikowanych w tematyce. - Liczba publikacji w prasie lokalnej, radiu i internecie. - Liczba kampanii społecznych, pogadanek itp.	- PCPR w Ostrowcu. - Ośrodki Pomocy Społecznej. - Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozdział V Źródła finansowania

Działania zawarte w programie finansowane będą ze środków budżetu państwa, powiatu, gmin oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Plan finansowania zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie określonych w Programie profilaktycznym w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie powiatu ostrowieckiego na lata 2022 - 2027 zawiera niniejsza tabela.

Cele szczegółowe	Razem w zł	Źródło finansowania
Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy.	15.000.00	środki powiatowe, z budżetu państwa, unijne, inne źródła
Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacniających pozytywne relacje rodzinne	-----	-----
Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, w którym występują trudności opiekuńczo-wychowawcze	-----	w ramach środków własnych PCPR
Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.	5.000.00	środki powiatowe, z budżetu państwa, unijne, inne źródła

Rozdział VI Monitoring i sprawozdawczość

Wdrożenie, realizacja oraz monitoring programu zostanie przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św.

Monitoring umożliwi systematyczne gromadzenie, analizowanie i raportowanie wiarygodnych, zobiektyzowanych informacji dotyczących programu. Jego intencją jest zapewnienie zgodności ich realizacji z przyjętymi założeniami i celami.

PCPR będzie corocznie, do 31 marca składał sprawozdanie do Rady Powiatu Ostrowieckiego. Ponadto przedstawione zostaną dane dotyczące realizacji mierników Programu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mariusz Pasternak

SPRAWOZDANIE
Z
REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO
W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDRAŻANIA PRAWIDŁOWYCH METOD
WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ
w RODZINIE za rok

Nazwa jednostki:.....

Adres:.....

Organ prowadzący:.....

Nazwa działania	Termin przeprowadzenia	Ilość uczestników (jeśli jest możliwe z podziałem na wiek, płeć, ew. inne np. ofiara, sprawca, rodzic, uczeń itp. – w zależności od działania)	Krótki opis działania (forma pracy, przebieg, źródła finansowania, partnerzy itp. jeśli jest opis w Banku Dobrych Praktyk wystarczy wpisać, że jest załącznik)

Uwagi, sugestie, pomysły dotyczące przeciwdziałania przemocy i realizacji programu:.....

.....
.....

.....
podpis osoby upoważnionej
do reprezentowania jednostki

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mariusz Pasternak